

МБДОУ «ЦРР-детский сад «Тускул» с.Крест-Кытыл МО «Намский улус» РС(Я)

Коррекционной дьарык техкартата (ЗПР, РАС-нозологиялаах оболорго аналлаах)

Бытааччылар: тьютор: Осипова А.В.
Логопед-учуутал: Шадрина А.П.

Кириэс-Кытыл, 2024с.

Темата: «Кыһынны ойуурга айанныбын»

Дьарык көрүнэ: коррекционной

Үөрэтэр уобаластары кытта алтыһы: «Алтыһы», «Билии-көрүү өттүнэн сайдыы», «Тылы сайыннарыы», «Музыкальнай дьоһурдарын сайыннарыы».

Оһолор саастара: 4-7 саастаах оһолорго.

Сыала: Доруобуйаларыгар хааччахтаах оһолор бииргэ алтаһан дьарыктаналларын ситиһии.

Соруктара:

Коррекционной-үөрэтэр:

- ырыакомотунэн тыллары сопокосанардыы

- оонньуу быраабылатын тутуһа оонньуургасалгыы үөрэтии.

Коррекционной-сайыннара:

- тылы болдойонистэр, ырыа музыкатын ойдоонистэр, ойуулаан көрөр, толкуйдуур дьоһурдарын сайыннарыы;

- оһотылын, уоһун, тыынар органнарын, тарбаһын былчыннарын салгыы сайыннарыы.

Иитэр:

- оһобэйэтигэр, кыаһыгар эрэллээх, актыбынай, самостоятельной, инициативнай буоларыгар көһүлээһин;

- бэйэиккиардыларыгар болжомтолоох сыһыанна иитии.

Туттуллар материаллар: Музыкалар, кумах уоттаах, прожектор, горох тыа кыылардаах, ойуур кыыллара, харандаас, салфетка, фартук, хаар кыырпахтара, хаар иһиттээх, түү мээчиктэр, баһа тыл эрчиллиитин сайыннара оонньуур, хаар киһи, мас харыйалар, массажнай ковриктар, солко танас кырдаһыннара, бэргэһэлэр.

Бэлэмнэнии үлэтэ: туттуллар материаллары бэлэмнээһин.

Саһа тыл: Күмүрүө хаар.

Программнай хааччылы:

- Илларионова В.С. Тыл сайдыытыгар уопсай хаалыылаах оһону иити уонна көннөрөн үөрэтии программата (Воспитание и логопедическая работа с детьми с общим недоразвитием речи).- Якутск, 1995.
- Романова Ф.Е., Ширяева Л.И. Доржонордууно оһуоһун: оһуолабакиириэниннинээбисаастаах оһолорго. – Дьокуусай: Бичик, 2010.
- Каратаев И.И. Оһонучуолкайдыксанарга үөрэтии уонна грамотаба үөрэнэргэ бэлэмнээһин.- Дьокуускай: Бичик, 1993.

Дьарык хаамыта (20 мүн.):

1. Кириитэ (1 мүн.)
2. Сүрүн чааһа (17 мүн.)
3. Түмүктүүр чааһа (2 мүн.)

Иитээччи дьайымала	Оџолордьайымаллара
1. <u>Кириитэ (1 мүн.)</u>	
<u>1.(оџолормузыканын хааманкиирэ, төгүрүччү тураллар).</u> Тьютор: Үтүө күнүнэн биһиги атахчааммыт, Үтүө күнүнэн биһиги илиичээммит. Үтүө күнүнэн биһиги идэсчээммит Үтүө күнүнэн биһиги уосчааннарбыт Үтүө күнүнэн биһиги муннучааммыт. Үтүө күнүнэн биһиги харахчааммыт, Үтүө күнүнэн биһиги кулгаахчааммыт. Үтүө күнүнэн биһиги доџотторбут -Бүгүн биһиги тыаџа барыахпыт.(Тыал, чысхаан музыка тыаһа иһиллэр). болџойон истин эрэтуохтыаһырын? -Тыал, дьылханныккэмээбитий? -Тыаџа олаатахайдахбуолуой? -Ханныккыыларбаалларыкыһынтыаџа? Кыһын таһырдыа хайдаџый?	Үтүө күнүнэн! Тыал Кыһын Тымныы Бөрө, эһэ,куобах Кыһыны сэхэргэһии.
2. <u>Сүрүнчааһа (10 мүн.)</u>	
Тьютор:(Эмискэччи хаар киһи кэлэр). Хаар киһи: Үтүө күнүнэн оџолоор! Эһиги миигин билэџит? -Мин эһиэхэ көрдөһүүлээх тийиһин кэллим, миигин кытта оонньооххут дуо?наһаа соџотохсуйдум. Тьютор: Хаар киһи биһигини кытта тэһнэ таабырынна таайыс, биһигини кытта тэһнэ сырыт. Оџолоор, болџойон истин, таабырынтаайтарыам: -От мас аһылыктаах ойуокалаан оџонньор баар үһү, таайын. Тьютор:Саамай сөп.Билигин биһиги музыкальнай инструменнарга оонньоон көрдөрүөхпүт. (музыка тыаһыыр,музыкальнай инструменна оонньоур курдук тарбахтарың хамсаталлар	Хаар киһигин. Куобах. <i>Имитация :</i> <i>-скрипкаџа оонньоуулар</i> <i>Гормошкаџа оонньоуулар</i>

2 мелодия) (Аптаах мөһөөччүктэн тутан-хабан ойуур кыылларын булан таһаараллар). Мин оонньуубун кырыымпажа “ти-ли-ли,ти-ли-ли” Куобахчааннар үнкүлүүлэр ти-ли-ли. да ти-ли-ли” Мин оонньуубун хормуоскажа Ры-Ры-Ры,ры-ры-ры Куобахчааннар үнкүлүүлэр Ры-ры-ры, да ры-ры-ры Мин оонньуубун Дудочкажа ду-ду-ду,ду-ду-ду Куобахчааннар үнкүлүүлэр ду-ду-ду- да,ду-ду-ду Мин оонньуубун Барабанна бум-бум-бум,тра-та-та Логопед-учуутал:Тыынарга эрчиллии (1мүн.) Сыала: сөпкөтыынаргаүөрэтии. Логопед-учуутал:оҕолор,бары хаар кыырнахтарын ылабыт, муннубутунан салгыны ылабыт уонна уоспутун чорботон баран салгыммытын таһаарабыт.Хаарбытын маннай аргыый үрэбит, онтон күүскэ. Манган хаар Манган хаар Тула үттүм Манган хаар.	<i>Дудочкажа оонньуулар</i> <i>Барабанна оонньуулар</i> Хаары үрэллэр.
Артикуляционной гимнастика (1мүн.) Сыала: тыл, уосбылчыннарынсайыннарыы. Логопед-учуутал:Билигин уос уонна тыл былчыннарын сайыннараарга эрчиллиилэри оноруохпут. <i>(Артикуляционной гимнастика эрчиллиитин бажаны кытта тэнгэ онороллор)</i> 1.“Мичээр”-уоспут мичээрдиир. Хачыал - аях аһыллар, тыл хачыал курдук үөһээ тиистэри,онтон аллараа тиистэри таарыйар. 2.Тэллэй - аях аһаҕас, уос мичээрдиир, кэтит тыл таналайга сыстар. 3.Маляр - тыл төбөтө таналайы кырааскалыыр курдук тоттору-таары сотор. 4.Ат - тыл төбөтүнэн таналайы таарыйа-таарыйа таллырҕатабыт. 5.Барабан - уос мичээрдиир, аях аһыллар, «д-д-д-д-д» диэн түргэнник сангарыллар. Логопед-учуутал: маладьыастар, бары сөпкө онордугут.	. <i>6 төгүл онороллор.</i> <i>6-8 төгүл онороллор.</i> <i>6-8 төгүл онороллор.</i> <i>6-8 төгүл онороллор.</i> <i>«д-д-д-д-д» диэн түргэнник сангараллар.</i>
[X] дорҕоону чуолкайдык санардыы (2 мүн.) Сыала: дорҕоону чуолкайдык санарда үөрэтии,	

Логопед-учуутал: Биһиги бүгүн ытыспытыгар (баата хаары үрдэри)хаар ылан үрдүбүт,чэ эрэ оҕолоор, [X] дорҕоону сангаран иһитиннэриэбүт, мин кэннибиттэн хатылаан. <i>1.Көнө уонна төттөрү сүһүөххэ этиттэри:</i> ха-хы-хо-ху Ах-ох-ых-ух Их-эх-ух-0х <i>2.Дорҕоону сүһүөххэ уонна этиигэ сангарды:</i> Ха-ха-ха-халын хаар Хэ-хэ-хэ-эриэхэ миэхэ эйиэхэ Ох-ох-ох-соболоох хобордоох 0х-ох-ох-өйдөөх төбөлөөх Уох-уох-уох-уһун суһуохтаах Уох-уох-уох-элбэхтэкулуох Хаар хаар хачыргыыр халлааным халынна, Тап-тап табыһан табакаам айаннаа.	<i>Хаары үрэллэр</i> <i>Хатылыылар.</i>
-Тьютор: Оҕолоор, билигин биһиги тыаҕа барыахпыт. Таһырдыа наһаа тымныы буолбут. Хайдах таннан барабыт? -Тугу-тугу кэтэбит? -Тыаҕа хайыһарынан барабыт. Ойуурдар быыстарынан, күмүрүө хаарынан барабыт. Күмүрүө диэн санардыбыт эрэ, ол аата бөллөркөй, көпсөркөй хаарынан барабыт. -Тийээн кэллибит. Аны бу хаардары иһиккэ хомуйуоххайын эрэ.	Халыннык таннабыт, оҕолор эппиэттэрэ. <i>(Имитациялаан танналар, харахтарын туман курдук буоллун диэн, танас лоскуйдарын, бэргэнэ кэтэрдэбит).</i> <i>(Хаардары хомуйаллар).</i>
Тарбах эрчиллиитэ (1 мүн.)	
Логопед-учуутал: -Оҕолоор, билигин биһиги уруһуйдуохпут, ол иннинэ тарбахпытын эрчийиэх. «Түү мээчик» Мээчик-мээчик Төкүнүк мээчик Төкүнүйэр, бөккүнүйэр Илиибитин эрчийэр.	
Сүрүн чааһын салгыыта-2 мүн.	
-Биһиги билигин кумахха уруһуйдуохпут иннинэ сэрэхтээх буолууну хатыылыах эрэ.	2 оҕо уруһуйдуур 1 оҕо ойуур кыылларын горох

Кумабынан ыскайдамаппыт, сирэйбитин тыппаппыт харахпытыгар кумах киирэн сөп. Айахпытыгар уклаппыт. -Тугу уруһуйдуоххутун баҕарабыт? Хаар киһибитин үөрдэ киниэхэ уруһуйдаан көрдөрүүх эрэ. Хаар киһи: Олус да үчүгэйдик уруһуйдуур эбиккит, маладьыастар. (уота умайан кэлэр).	иһиттэн көрдүүр.
Физминутка (1 мүн.)	
Үнкүү: «Буги-вуги» <i>Сыала: музыканы өйдөөн истэн, сөпкө хамсаналларын, бэйэ икки ардыларыгар болҕомтолоох сыһыанна иитии.</i> Руку правую вперед А потом ее назад А потом опять вперед И немножко потрясем Мы танцуем буги-вуги Поворачиваем круги И лодожкой хлопаем вот так Виги-буги2 окей	
1. Түмүк (1 мүн.)	
Зал ортотугар сиэттиһэн турабыт. Тьютор: Оҕолоор, бүгүн биһиги ханнык дьылкэмигэр ыалдьыттаатыбыт? - тугу гынныбыт? - ордукутугу гыммыккытын сөбүлээтигит? - Маладьыастар! <i>(ким хайда хкыттыбытын, туох ситиһишлэммитин кылгастык бэлиэтээн этэбин).</i> - Хаар киһи: Мин олус үөрдүм, эһигини кытта сылдьан сэргэхсийдим. - <i>көрсүөххэ дылы!</i>	Оҕолор эппиэттэрэ. Көрсүөххэ диэри!

1. Кириитэ. Оболор музыканан хааман киирэллэр, төгүрүччү тураллар. (дорооболоһуу, сэхэргэһии).
2. Сүрүн чааһа (хаар киһи кэлэр, таабырын таайсыы, муз.инст. оонньоохун, артикуляционной гимнастика, тыыныы гимнастиката,